

CATALANA

REVISTA

Any IV

Barcelona 31 de Setembre de 1921

Núm. 103

D'ALTA MONTANYA

La Cisca del Mas de Dalt pujava, solana amunt, carregada ab un cove encimbrallat de ferratge pel bestiar, que'l venia de tatlar d'un camp que tenien a frech del Mas de Baix. Ble-xava ab pena, esbufegant a voltes, y caminava fexugosa suhant pitjor que un matí emboyrat al rebre la suau escalforeta del sol. Se la veyá empassegar, a voltes, ab la pedruscada y reclaus del viarany de cabres que trescava, y relliscar, altres voltes, al fregar llurs esclops gastats ab els grans de terra arenosa sembrada pel vent dessus les llises llosanes encastades al caminal, escaritxejant d'aspra faysó comanadissa de pell de gallina.

Ab pena ò nó, per çò, anava desfent camí. Hi havia bon tros, però sabia tant les tasqueres, que l'hauria fet ull-cluca. No hi havia drecera qu'ella no hagués estudiat per tal d'evitar marrada y abreujar temps.

Al travessar l'era del Mas de Baix, la topà la masovera, d'entrada edat com ella:

— No ho has pas sentit dir, Cisca?

— El què! — féu aquesta deturantse y deslliurantse de sa fexugosa càrrega.

— Gòytal Nó? Si arrèu ne va plè!

— Veyam, explicat.

— Donques, diu que'ns vindrà la guerra.

— Deu la tingui set pams soterrada. Y ja podrà pujar aci dalt?

— Y ara, què dius, burrangal! Si la guerra podrà pujar? Còm te la figures tu la guerra que diguis axò!

— Donques com una grossa bestiassa que li cal al menys una vessana de terra per a passar y que per allà hont passa tot ho fa malver y... Què vols que't digui! Fa de mal explicar una cosa sense haverla vista may. —

La del Mas de Baix esclafí a riure.

—Còm se coneix que no't recordes de la guerra dels carlins!

—Vèten ací una! Que n'hi hà de móltes menes de guerres? Ah, redeuxes! Ja hi caych. Com que'l govern demana tanta gent! Deu ser per sortilshi al encontre.

—Ja t'ho dich que no't dèus recordar de la guerra dels carlins.

—Era móltx xica, y sols recordo que la mare (al cel sia) no'ns dexava moure gayre de casa, y que tot el sant dia era un tragi de soldats. Passat d'ací, ben poca cosa...

—Uy! que poca cosa! No es pas que jo recordi gayre més, però n'he sentit parlar, y no es pas com te figures. Bon tros se'n falta! Uns soldats se baten ab altres.

—Ara sí que ho comprench menos. Se baten parents ab parents y amichs ab amichs? Estranya cosa!

—Nó, dóna; ls nostres soldats se baten ab soldats d'altres nacions...—

Essent aquí, deturà sobtadament el relat; quelcom l'havía feta distreure: veyá venir l'esperver. Estigué un moment indecisa mirant si ho era ò nó, y prou qu'havía tingut bon lluch!

—Què goytes?

—No'l veus? No'l veus?

—El què?—feya la Cisca dreçant l'esguart vers hont li signava la Gloria.

—L'esperver! No'l veus?

—Llampus! Sí que l'es. Déxam córrer cap a casa, que veig que ronda per'llà sobre. Dexo'l cove; ja tornaré a cercal.—

Y fugí, dexant a la Gloria palplantada, fent els consabuts xiulets per a estemordir la mala bestia. Y l'aviram saltava fexes y reguerals al sentir aquells tochs d'alarma que li eren prou coneguts, gambant y alabatent.

L'esperver al veures descobert féu algun vol per sobre la masía des de considerable altura, com si li raqués quelcom, y al cap y a la fi s'allunyà magestuosament.

La Cisca tornà al Mas de Baix a cercar el cove un si es ò no es encaboriada per la conversa de suara, no comprenent prou lo que li havía esplicat la Gloria, dihentse tot caminant: «Nacions? Vèten ací un'altral»

Ella sempre havía cregut que les últimes montanyes que veyá eren les fites de la terra, y després venia aygua y no més aygua d'aquell riu tan gran qu'ella havía sentit nomenar plà

bé moltes vegades pel nom de mar. «Potser sí, hi hà més terra després del mar.» Esperava empendre la Gloria per a que li fes cinch sous més d'allò que li havia dit suara.

Aquestes cabories la feyen caminar tan etzarosa que ficà'ls peus dintre un xopoll que, encara que molt som, era plè d'aquest fanch barrejat ab tota mena de sutzetat que congria'ls verms y altres animals soterrers, un fanch pegós d'hont no podia treure'ls esclòps encastats, y fent esforços per a sortir d'aquell mal pas anava barbotejant:

—Rellampi quina mala astrugancia deù encomanar axò de les guerres, que només de pensar en elles un hom ja's trobi en un mal pas.—

La tarda queya y una glopada de núvols vermells com llangoteigs de xerada donava un tò marcial al horisó ponentí, com representant els bèlichs pensaments que s'escorrien pel magí de la Cisca sens que'ls pogués capir, ni trauren l'entrellat per més que forfollés y capissés.

CAMIL GEIS

ELOGI DE LA OLIVERA

*Cantèm de la olivera la ossada corpulenta
que abonyegada y feta a tota lley d'embats
revelas com prodigi d'una crexensa lenta
en son triomf anònim d'açots y malvestats.*

*Cantèm de la olivera la fruyta ben amada
del oli que ilumina y en sanitat manté,
del oli que aurifica la clàssica torrada
y ofega l'ingrat xiscle del ferro baladre.*

*Cantèm de la olivera lo ram que remoreja
frisós de que finexin les lluytes que l'enveja
sovint encén y atia com un etern corcor.*

*El ram de la olivera, mortals, ens adoctrina
y porta tot temps gerda la missió divina
de dar la pau als homes, igual que'l Redemptor.*

CIPRIÀ MONTSERRAT, Pbre.

EVOCANT BENHAURANCES

Una alenada d'afrodisíaqes fragancies surava encara en l'ambient de la ben amoblada saleta de confiança, La Montserrat y ses amigues que havien anat a cercarla, acabaven de sortir, rialleres y bon xich avalotadores, després d'ensenyar als avis de la primera'ls magnífichs trajos que totes elles devien lluhir en el ball de disfresses que'ls senyors de Castell-dolç donaven aquell dia en honor de la joventut acomodada de la ciutat. El cotxe que les esperava a la porta ja havia arrencat ab gran soroll y s'allunyava ràpidament.

Era dimars de Carnestoltes. El dia, de Febrer, havia sigut plomís, fret, sense sol, y la discreta mitja-fosca del capvespre invadia la saleta; era a aquella hora indecisa y tèrbola entre la llum diurna y les ombres de la nit. L'avi y l'avía s'estaven ben repapats en toves cadires de braços prop del balcó, al voltant del braser amich, que ab sa confortadora escalforeta semblava ferlos reviscolar, donàntlos hi vida. El pes dels anys, el dolor reumàtich, els panallons, els ulls de poll y'l fret els havien retingut a casa aquells dies de festa. L'ur filla, l'gendre y la néta, que vivien ab ells, eren fóra, y axís els avis havien quedat en companyia d'una criada ja un poch vella, que aleshores estaria feynejant per la cuyna. Un gat negre, llustrós, els ulls del qual despedien extranyes fosforescencies, dexava sentir son rum-rum monòton y cançoner, arraulit prop del foch. Lentament s'esmunyien les hores... A fóra xiulava estrident la tramontana... Hivern... Pel carrer desfilava la gent en una sorprenent varietat de tipus: parelles d'enamorats, xiuxejantse tendreses a cau d'orella, sense preocuparse dels demás que'ls veyen; una carretel-la curulla de jovent disfressat, devot de la xirinola; de tant en tant algun mariner vestit de dòna ab robes espellifades, ridícles, antiestètiques, el-rostre cobert per una horrible carota de cartró ab la boca desmesuradament engrandida per a dexar pas a la tagarnina de contrabàndol; un reguitzell de galifardèus y bordegassos disfressats ab cobrillits ramejats y dominós plens de taques, y armats ab bastons y escombres brutes; l'imprescindible ximplet de la figuereta voltat d'atabaladora quitxalla, colles de mosses esboggerrades, immorals, vestides de noy ab la brusa llistada de blau ò'l jersey, boyna y calça curta... De tots aquells exemplars, que formaven part de la cort del burleta Carnestoltes, uns passaven silenciosos, vençuts pel tedi, donantse compte de la poca tabola que feyen y de la gran llàstima qu'inspirava-

ven; altres, en cambi, atronaven el carrer ab infernal gatzara, y entre xisclets y obscenes cançons de taverna, s'allunyaven cap al cor de la ciutat, agitantse en un torbellí de bogeria...

Aleshores els vellets, davant d'aquella visió fugitiva de l'alegría plebeya, pensaven en la Montserrat, la néta fresca y xamosa com una poncella a punt d'esbadellarse, y remuntats als feliços temps pretèrits, evocaven en èxtasis la primavera de llur vida, y dolces remembrances d'amor y de goig els afaïagaven...

Fills de la matexa ciutat y de modest, si bé no pobre abolori abdós, tenien si fa no fa la matexa edat. La Cristina (aquest era'l nom de la noya d'aleshores, l'avía d'avuy) havía passat sa infantesa anant a costura y jugant ab ses amiguetes els ratos que sa mare la dexava sortir al carrer després de rentar els plats y fer alguna de les feynetes de casa. De petita petita, que ja era mólt escoterida, cada festa anava a missa ab sa germana gran, y algun diumenge (a no ser que hagués fet una rebequería) per a donarli un gust, sos pares la portaven a una funció de putxinel·lis, puix ella's dalía per veure les palices que sovint sovint se clavaven En Titella y En Cristòfol durant les lluytes a que, junt ab En Malànima, tan aficionats estaven. ¡Oh, quins panxons de riure s'havía fet ab les ximpleries d'aquells' ninots!

Una volta hagué combregat y ja en l'adolescencia, començà a anar a sarau, però no's creguí que fou per a ballar, sinó únicament per a acompanyar a sa germana gran, que precisament acabava de posarse a festejar. Al principi, al contemplar des de la galería les parelles que, enllaçades, giravoltaven per la sala, la Cristina no hi veyá més que l'exercici físich, el simple moviment al compàs de la música, sense ferse càrrech de les móltas sensacions voluptuoses que la dança origina. Així passaren dos ò tres anys; sa germana's casà, y a n'ella, com que ja erà tota entenimentada, sos pares la dexaren sortir ab altres noyes de la matexa edat. Així li entrà l'entusiasme pel ball, y assistía a sarau cada festa, disposada a ballar, anch que, com es natural, al principi anava un xich pesada y perdía sovint el compàs per manca de pràctica. Però ab el temps anà aprenent, cobrà lleugeresa y ayre, y al últim va resultar que feya la pols a ses companyes, que fins començaren

a mal-mirarla y tenirli certa enveja per la molta requesta que tenia entre'ls joves del seu braç y fins algun senyoret y tot.

En aquestes circumstancies s'acostava'l Carnestoltes, y totes ses amigues van posarse al cervell de disfressarse. Però, ¿còm dirho cada una a sos pares? Aquí hi havien les angunies y'ls maldecaps, perquè totes tenien por de que no les hi donarien el consentiment. ¡Y tant que riurién si's disfressessin! La Cristina varies voltes havia probat de demanar el permís, però altres tantes se n'havia repensat, esporuguida, sabent el mal geni de sa mare. Son pare no la inquietava pas gayre, car en aquestes coses donava carta blanca a sa muller per a fer lo que cregués més convenient. A la fi, un dia's decidí a parlar ab sa mare, després de tocarli un xich la barbeta per assegurar l'èxit ò al menys alleugerir els efectes de l'admonició acompanyant la temuda negativa.

Fou tan sobtada la escomesa, que la mare, sense temps de reflexionar rès, sortí de pollaguera, y prenent un còmich ayre teatral, que li esqueya molt bé, va escandalisarla:

—¿Disfressarte, eh? ¡Ara hi fan el mànech!... ¿Quí dimoni t'ha engrescat? Y ara, noya, ¿que't penses que som bojos?...— Y burlantsen, encara més cremada:

—Mirèula, la senyoreta: s vol disfressar!... No tinguís pas por, ¿sents? Si t'ho havies ficat al cap, pòsatho als peus, y no'm vinguis pas ab disfresses ni romansos, perquè't ventaré un revés que't giraré la cara. Tot lo més que pots ferte es un vestit de color de vert d'espera forrat de passatemps, y ja ho tindràs tot arreglat, vethoaquí!...

¡Verge Santa! Ses amigues se disfressarien y ella nó. ¡Quí na rabia! No hi faltà'l somiqueig corresponent; durant alguns dies féu un pam de morros, però debades, no'n podia treure rès. Sa mare, no obstant, havia quasi oblidat son enfado, però lo dit, dit: no volia cedir encara, per orgull; volia ferla sofrir un xiquet més, si bé en el fons, molt en el fons, estava satisfeta de que sa filla's divertís força y fos ditxosa. Al cap y a la fi, després de glatir y lluytar molt per obtenir un permís que mentalment ja li era de grat concedit, logrà que sa mare li dongués el si tan desitjat. La Cristina no cabia a la pell de tanta alegría.

Totes les revistes de modes qu'en aquell temps se publicaven, desfilaren per aquella casa, y cada una de les noyes escollí'l figurí de son gust: la una iria disfressada de pagesa bre-

tona; una altra de gitana; la tercera de *manola* y la Cristina de Colombina. Tan enfeynades estaven que, cosa rara, s' llevaven molt dematinet, ab prou feynes menjaven, y donava gust de veureles sempre allí al voltant del banch de modista, cosint ab gran afany les costures, les puntes y randes, els entredosos, les tavelles, els amplex volants acampanats, els vidrets, els picarols. Perque, sobre tot, hi volien molts cascabels a fi de poder fer força soroll, qu'es el símbol de la bogeria carnavalesca. Durant molts dies treballaren les xicotes a cà la vehina que les guiava, per a enllestir els trajos que no eren de seda ni de vellut, sinó de llustrina barateta; però la inteligencia y bona voluntat de les noyes feren veritables prodigis de bellesa y bon gust, de manera que'ls trajos resultaren molt bufons, ab tot y ser senzillets.

¡Y com trigaven a passar els dies! Per fi arribà'l Carnestoltes, qu'elles esperaven ab candeletes. ¡Carnestoltes! Veus-aquí una de les diades que principalment la joventut, de natural versàtil y abúlica, espera ab més desig. ¡Quantes males idees y quants pecaminosos propòsits se fan durant l'any per a executarlos aquells dies! Y es que'l Carnestoltes, al passar cada any ab sa cort de disbauxes y barrila, remou y fa reviscolar les passions grolleres y malsanes, que romanien adormides, y proclama'l dret d'exteriorisarles aquells tres dies. Per a realisarho, y avergonyida de mostrarse en son veritable estat moral, la humanitat decadent fa ús de la disfressa. Y aleshores el Carnestoltes, traçant ab sos dits extranys signes cabalístichs, fa que les ànimes y les conciencies, lliures de tot convencional recat, ballin una dança absurda y tràgica al voltant del carro triomfal del lúbrich bufó, com una càfila de bacants afollades saltironant davant llur déu. Però després de la ràpida orgia, aquelles ànimes y aquelles conciencies se senten vençudes, anihilades, y del foch que feren nàixer les ilusions, molt sovint no'n resten més que les cendres dels desenganys...

Diumenge, dilluns, ¡ah, dimars! Figurèmnos lo emocionades qu'estarien aquell dimars de Carnaval les noyes quan, en havent dinat, (sense gayre gana, axò ja va sense dir) y després de passar llarch rato davant del mirall empolaynantse, s' vegeren transformades en pagesa, gitana, *manola* y Colombina. Les mares, més contentes que les filles matexes, s'havien apressat a treure de la calaxera les joyes antigues qu'elles llu-

hiren un dia llunyà al arribar al altar; y ara's veyen collarets de perles falses, però de cegador orient, brillant sobre la pell titilanta, blanca y assatinada dels escots; arracades semblants a les de dida de casa bona; altes pintes de carey incrustades de pedreria apòcrifa, mes de gran efecte, sostenint la nevada mantellina agafada al pit ab una rosa de roba vermella; y anells de brillants de cul de got fulgurant en dits llarchs y ben cuydats...

A cà la Cristina s'hi reuniren totes les vehines desvagades, desitjoses de contemplar els vestits y, de passada, fer petar la claca una estona ab les corresponents xafarderíes de carrer. Y junt ab les mares, vinga atabalar ab gran cridadiça a les pobres noyes, donantleshi tota classe de consells, y vinga molestalles fentles caminar poch a poch y girarse ab tota parsimonia cent y una vegada, com si fossin maniquins, per a poder apreciar si les peces queyen bé; vinga estiradeta d'aquí y estiradeta d'allà per a treure alguna arruga importuna de la faldilla ò del sach... Xerraven totes a la vegada com cotorres, armant un guirigall; se prodigaven els elogis hiperbòlics, entranyant enveges y despits, y les mares, creyentlos sincers y merescuts aquells elogis a llurs filles, s'engrexaven y llàgrimes de veritable satisfacció'ls hi venien als ulls.

Cada una de les mares, ab aquest tantet d'egoisme que, per natural, tenen totes, ò quasi totes, se deya mentalment: «Ja poden fer, ja, les altres; està ben vist que la meua filla es la més bufona de totes.» Com aquest eren els altres soliloquis. ¡Oh, càndides mares, com s'enganyaven dexantse portar per l'amor maternal! Totes quatre amigues, abroquerades ab la màscara, eren iguals en apariència; y com que per Carnestoltes no's miren les disfresses més que superficialment, sense esbrinar lo que porten dintre, mentres fossin un poch desco-cades y no tinguessin por d'anar a empendre'ls joves, triomfarien.

Y ab el cor plè d'ilusions falagueres davant del misteri que per elles representava'l Carnestoltes, se llençaren garboses, decidides, voluptuosament fragants, al torbellí de la festa, com polícromes papallones enjolides per la llum...

L'espaiós envelat era un mar de gent. Tots els banchs de fusta dels voltants estaven ocupats per les families dels balla-

dors. S'hi veyen algunes mares, ja velles que, vençudes per la sòn, com flors prematurament colltorçades, pesaven figues...

Per ser la darrera nit hi abundaven també les disfresses. N'hi havia de totes classes, de grans y de petites, la majoria, emperò, d'una vulgaritat y un mal gust espantables. Per allí pululaven dominós negres, plens de vidrets, d'equívoca ambigüetat, tapant dónes venals, altes y primes ò curtes, grasses fofes y fastigoses per lo mal fardades, expeitíssimes y perillones en la contumelia, sempre al aguayt d'una aventura escabrosa, y que, al fregar-se ab les noyes formals, semblaven empudegarles ab un baf de pecat; pobres criades vestides de *bebé* de... vinticinch anys, plenes de cintes y randes, ensenyant ab impudicia les pantorrilles fins als genolls; lamentables *Pierrots* y pallassos de cara pintada que, durant la segona part, morts de sòn, dormien tranquilament en un recó, talment com ninots de palla abandonats; imbècils ab nassos de cartró descomunals, vermells com eressipelats y plens de grans y fastigoses berrugues; jovenets ab el primer vestit d'home, refilant-se ab petulancia'l bigoti postís; altres disfresses, inclassificables per lo absurdes. . De tant en tant, y ab l'expectació consegüent, feya sa entrada al envelopat una ò altra comparsa, la qual, després de saltar el ballet de consuetut al mig del círcol que formava la gent, restava confosa entre les altres disfresses...

D'entre l'indexifrible xerrameca, (crits, rialles, frases banals d'amor ò de menyspreu, que prompte s'oblidaven per altres de burla y de pecat) sortien de tant en tant les agudes notes de la música...

Volaven per l'ayre'ls paperets en pluja multicolor... Pel damunt dels caps, creuaven l'espai, rapidíssimes, les serpentes, qu'una caterva de marrechs s'apressaven a agafar a estira-cabells... De tant en tant, ¡xach! una *bola de neu* s'esclafava a l'esquena ò al cap d'algun pacífich espectador, el qual, sense saber d'hont venia'l tret, se quedava com qui veu visions davant de l'indiferencia general ò d'unes rialles encobertes.

Ab tot y ser al hivern, feya una calor irresistible... La fetor del acetilè, al barrejar-se ab l'onada de variades essencies essantices y la suhor que destilaven tants còssos aplegats, formava un hàlit agre, penetrant, que revifava'ls instints...

Però, malgrat el xivarri y la bellugadissa, ben mirat, se notaven en totes les cares y en tots els còssos els efectes d'un

cansanci encomanadís. Y axís se veyen les màscares que, després de la bulla excessiva, però fictícia, dels primers moments, se passejaven per allí en grupus ò soles, rihent y borgejant, mes tristes, afadigades, els trajos rebregats y ab algun esquins, després de tres dies de lluyta sens treva. A voltes alguna d'elles, ardida, ab sa insolent cantarella atiplada, se llençava a una conquesta, que quasi bé sempre acabava ab una frase verda y denigrant y, com rèplica, un esclat de dicteris y fàstichs...

La banda, enfilada en el *tablado*, com una comparsa més sobre una lamentable carroça, preludià una *habanera*, l'última de la primera part. Se començà a ballar, y poch a poch aumentà'l nombre de parelles. Les disfresses posaven llur nota pagana en aquell abigarrat conjunt de dançayres.

La Cristina y ses amigues també hi eren disfressades, y (es just dirho) havien tingut sort: quasi havien ballat tota la primera part y, naturalment, estaven contentíssimes. Ara restaven solament la María y la Cristina que, no podent ballar per manca de parella, feyen veure que parlaven, anch qu'en realitat era sols per a esquivar el ridícol. Mentrestant seguia'l ball... Un jove de cabell empomadat se'n emportà a la María. La Cristina restà allí, voltada de noyes desconegudes, ben enfarinades, grollerament enflocades, les quals, malgrat no haver ballat gens ni mica en tota la nit, se creyen ab dret de mirarla ab ulls de llàstima. Y ella veyà a ses amigues passar y traspasar, els cabells esbullats y voleyant a cada moviment del cap, respirant anheloses, contentes, entregades per complet a les inefables emocions de la dança, gronxantse ab un voluptuós esllanguiment... Tretes les *caretes* a causa de la calor, mostraven els rostres enrogits de voluptat, y'ls llavis somreyen, temptadors, y'ls ulls quimèrichs, ignoscents, se fitaven en l'absorvent abisme d'altres ulls...

Vegé a un xicot qu'anava cap a n'ella. «Aquest sí que'm treu» pensà, mentres son cor glatía ab força, car ja's sab qu'una xicota bufona sent moltíssim més tenir que *repelar un ball* (com aquí vulgarment se diu) qu'aquexes noyes lletges, esquerpotes, de vestits enfarfegats, que van sempre a sarau y no ballen may. El ballador, que per cert era un canyiu de pagès, de mirada estràbica, se'n emportà una mossa tota pigada, despençada y no del tot neta, que xerrotejava per allí aprop. La Cristina aleshores estigué leri-leri de plorar. «Vaja,

estava vist que no podria ballar aquella *habanera*, ¡y tan ayrosa com era!... ¡Quina pega!...» De bona gana hauria arreglat qualsevol jove: la qüestió era ballar...

En aquell moment, sortint com per art d'encantament d'entre'ls badochs, aparegué un *Pierrot* alt y ben plantat. En els forats de la careta hi lluhien uns ulls tot plè acariciadors.

Tímidament va convidarla, cortès:

—¿Vol ballar aquesta americana?

—Ab mólt de gust,—acceptà ella, enrejolantse, y tota trèmola, repenjantse al braç que'l ballador li ofería, desaparegué entre la multitud en moviment, contenta, altiva, pressagiant que anava de bracet de son estimat, que no conexía.

Prou plorà y sanglotà, mes tot fou debades: no podria tornar a ballar aquella nit. Acabada ja la primera part, y al sortir del envelat per anar a pendre alguna cosa, sa mare's refredà ab el griso que feya, y com que's trobava malament, manà anar al llit. Y la Cristina que tenia dos ò tres balls de la segona part compromesos ab el *Pierrot*. ¡Pobre xicot, tan simpàtic! «Segurament se disgustarà mólt al veure que no hi torno» pensava la Cristina, tota nirviosa. «Demà tinch de mirar de veurel per donarli explicacions, no fos cas que's pensés que li he trencat els balls aposta.» Perque ella no sabia pas com podia ser, però la veritat era que aquell *Pierrot* li havia resultat mólt, però mólt simpàtic ja des del primer moment. Abans el conexía sols de vista, y es clar, l'havia considerat sempre com un indiferent qualsevol. Se deya Lluís y era, per sentirho a dir, un xicot mólt formal, bastant axerit, mólt ben educat y fins havia publicat alguna poesia en un periòdich de la localitat. Axò sol, ¿no donava ja mólt de tò? Precisament una de les companyes de la Cristina n'estava enamorada y indirectament havia fet tirar l'ham per veure lo qu'ell pensava; però ell, ¡ca, barret! no'n feya cas y fins se'n burlava quan algú, ab intenció ò sense, li sortia a parlar de la noya. Ab la Cristina succehí al revés, es a dir, nó: aquí'ls dos restaren agradablement impressionats. Si a n'ell li agradava parlar y ballar ab ella, la Cristina no semblava pas disgustarsen, mólt al contrari. S'avenien mólt bé.

Conversaren, intimaren... Feya ja mólt de temps qu'En Lluís la conexía, tan sols de vista, y des de llavors cada cop

que la veyà sentia no sabia què dintre son cor. No obstant, modest com cap altre, y ab la por dels humils de rebre un miquel, may s'havia atrevit a ballar ab la Cristina, ¡tan guapa! Perque (val a dirho en honor de la veritat) la Cristina n'era de guapa, tothom ho deya, anch qu'ella, senzilla, posposava l'egolatria y l'orgull a la modestia. Alteta, tenia una gracia ingènita que retallava més encara l'euritmia de sa figura, de naturalesa sana y forta. Al fons de sos ulls clarífichs de turquesa, ombrejats per les llargues pestanyes, hi dormia'l desig honest, candorós, prometent un doll inestroncable d'amors y tendreses, y sa boca, de llavis carnosos y sensuals, perennalment riallers y àvits de besar, era com una ferida en sa ovalada faç de neu, lleugerament acarminada a les galtes.

¡Vès si n'anava d'errat el xicot! Precisament ella havia tingut molt de gust en conèixerl personalment, y encara més li plavia ballar ab ell. Y haurien ballat, si la mare d'ella, ab el refredat, no hagués vingut a esguerràrloshi la calada. ¡Malehit refredat y malehit hivern!...

...Y ja entre les fredes robes del llit, la Cristina pensà en la decepció que tindria En Lluís a la segona part, veyent qu'ella no comparexía; son orgull de dòna's cregué triomfant al considerar l'enveja de sa companya al veure qu'ella y En Lluís s'havien fet amichs; en les tenebres de sa arcova, embaumada de puresa, sa intuició li féu veure l'imatge d'En Lluís que, tot mirantla amorosit, somreya... Y acariciada per les ales de la esperança, la Cristina, presa d'una pregonia emoció fins aleshores desconeguda y que la transportà tota, clogué les parpelles y somnià qu'era feliç...

* * *

Algunes hores més tart, en un recó d'un bar, un ayman de la lluna, ab la carota al clatell y'l trajo arrugadíssim pels incomptables cops y empentes rebuts en tota la nit de bulla, se condolia de que Colombina no hagués acudit a la cita convinguda, y confidencialment declarava a sos amichs que la màscara aquella li havia tirat al cor una fletxada, y qu'ell, esclavisat, volia parlarli...

* * *

Y parlaren, se compregueren, ella, encisada per ansies vehements, escoltà, trèmola, un sublim himne d'amor. S'es-

timaren davant de Deu y dels homes, les lleys divines y les humanes van ampararlos en l'èxtasi de benhaurances y somnis, y'l cel bondadós els hi concedí una filla, un àngel... Foren sempre feliços, molt feliços... Treballaren, estalviaren, prosperaren; llur unigènita, ja gran, prengué estat de matrimoni, fou mare y'ls hi proporcionà l'immensa satisfacció de ser avis... Però no debades passaren els anys. Morí la joventut, triomfà la vellesa, y'ls auris bucles d'ella's convertiren en flochs de neu, mentres que l'atzabeja d'ell fou ivori y cendra...

Una vegada vegeren a llur néta disfressada de Follia y anar al ball de Carnestoltes, data inesborrable per a ells, car fou l'origen de llur amor humà. ¿Quí sab si també allí, fòra ses amigues, un mascarot s'acostaria a la Montserrat y al convidarla a ballar, la convidaria igualment a compartir la vida ab ell?...

Els avis, davant d'aquexes afalagadores esperances, somreyen ab indulgència, perdonant l'enamorament qu'un dia no llunyà havia de triomfar sens dubte en el cor virginal de la Montserrat. Ells també ho foren de joves y, estimantse, foren feliços...

Y llàgrimes d'anyorança rodolaven per llurs galtes arrugades...

S'havia fet de nit. Els fanals del carrer ja eren encesos, y en el rectàngul de claror rogenca que formava'l balcó, se destacaven les ombres dels velis com dues figures d'aquellarre. Absorts en llurs pensaments, ni sisquera havien pensat en encendre la làmpara penjant del sostre. El gat, fet una bola, seguia emperessit en son lloch, y ses nines verdoses, prenyades de misteri, eren com dos fochs-follets... A fòra xiulava la tramontana... En el cel, a trossos aclarit y profundament blau, parpellejaven algunes gotetes d'or...

Pel carrer passaven algunes disfresses movent gran escàndol ab llurs crits estúpits, y s'allunyaven, ràpides, dexant al llur darrera l'eco d'una ilusió fugitiva, de burles, d'amor y de follies...

EUDALT CASERAS IGLESIAS

Sant Feliu de Guíxols, Abril de 1918.

LA MASIA CATALANA

*Si vostre cor, amichs, l'anhel congria
de veure'l cor del Poble català,
ventu ab mi y anèm a la Masia
qu'a mitja horeta de la vila està.*

*De tan antiga qu'es y tan colrada,
ja gayrebé ningú'ns sabria di'
si per les mans dels homes fou formada
ò si ab el fiat creador florí.*

*Prò, obra de Deu ò d'unes mans creades,
els richs conrèus se n'han enamorat
y ab flors y blats, rahims y pampolades,
com a una emperatriu l'han envoltat.*

*De lliris y rosers tota una randa
embaumen son camí ab la seva oló';
peu-drets y arreglerats a banda y banda
són com uns séus vassalls fentli cordó.*

* * *

*Es Reyna de la serra y té una falda
que, al Juny, està curulla de forment;
quan la fereix el sol de l'hora calda
apar una faldada d'or tament.*

*Pels batedors ardits no es gens avara;
ab ells conversa, riu y diu un cant;
si'ls crema massa'l sol, ella'ls ampara
posant un xiquet d'ombra al séu davant.*

*Jorns més enllà, gojosa'ls en convida,
a tastà'l pà del blat batut tot just,
a l'ombra del parral que ha tret florida
davant del séu portal ample y vetust.*

*¡Què bé s'hi està dejús de la parrada
qu'ara don'ombra y darà fruyt ben tost,
ab un pà tou, ab una ensiamada
y ab un porró ben gran y plè de most!*

*No es pas estrany que'l jay dins dels vuytanta
somrigui sempre encar, com el més fort;
si a dins del Màs la Vida ufana canta
son himne brau qu'espavordeix la mort!*

* * *

*Ab el portal obert la gran masia
aspira a plè pulmó l'ayre embaumat
que'l prat cobert de flors y fruyts li envia,
— ofrena qu'a l'aymia fa l'aymat. —*

*Y's fa ressò del cant que per la plana
escampa'l passarell y'l rossinyol,
y del dolç xiuxiueig de la fontana
y'l fressejar sublim del rierol.*

*Dins del séu cor, tots aquests cants ajunta
ab l'himne pur d'amor y de beutat
que de la fexa, hont l'herèu llaura, munta
y'l del pastor qu'apexa'l séu remat.*

* * *

*Pels finestrals — els ulls pels quals esguarda —
els raigs de sol se filtren bellament;
quan l'astre rey se'n va y cau la tarda
s'hi veu lluhir un sol més resplendent.*

*Són els esguarts fulgents de la pubilla
enamorada del herèu vehí
qui, àvidament, per la finestra espilla
per veure si l'amor ja està en camí.*

*El dia de la boda esperançada
que diu que serà entrant temps tardoral
veurèm la gran Masia endiumenjada
com per la Festa més solemnia.*

*Durà en la seva testa de madona
regina del pujol catalanesch,
com diadema d'or, una corona
texida de fusades de moresch.*

*La yera serà neta y soleyosa
y en l'ample encatifat del séu trespol
hi ballaràn una sardana ayrosa
les fulles qu'arrossega'l ventitjol.*

* * *

*Com convidats d'aquestes noces belles
posèmnos dins d'aquell casal august;
joh si'n veurèm de riques maravelles,
gravades en són sí pel temps vetust!*

*No hi manca pas la taula llarga y forta
tallada d'entre'ls roures més nervuts,
ni'l rústech banch que, si convé, suporta
el pes dels bosquerols més revinguts.*

*Un bri de llor y un vell fusell de guerra
hi hà al menjador penjant d'un clau dinal;
l'un es per perseguir llops de la terra,
l'altre per fer fugí'l llop infernal.*

*La cuyna es tota ombrívola y morena
com les llegums que'l foch de la llar cou,
y té una gran pastera que fa ofrena,
sovint, als masovers, d'un pa ben tou.*

*Y té un escó en el qual, a la vesprada
dels hiverns crus, davant del alt foguer,
el jay diu contes vells a la maynada
y'l bon herèu dormita placenter.*

*Sachs a curull de blat ò d'altra grana
y eynes ací y allà de tota lley
diuen com la Masia catalana
té al Sant Treball per son Senyor y Rey.*

*Per xò en esse', al bon temps, plena la sitja,
el sol aquí es més bell y'l cel més blau;
per xò'l màs català es un niu de dítxa,
per xò es talment un cel de Fè y de Pau.*

FRANCESCH GAY, Pbre.

RECORT ESTIVAL

*Jo't vull dir l'alegria—d'un capvespre d'estiu.
La tristesa'm colpía,
y ta boca tan pla—l'arquejà un dolç somriu.*

*Quina fina alegrança—breçolava'l meu cor,
ton esprit oblidantse—a la joia d'amor!
Benehit ton cor sia—perquè'm féu son captiu.
Jo't vull dir l'alegria—d'un capvespre d'estiu.*

MARÇAL OLIVAR

EL TELAEROFON DEL DR. BUSQUETS

NOVELETA RÀPIDA DE R. SERRA Y PAGÈS

(Continuació)

Ab visible emoció, l' Dr. Busquets va anar a posarli, tenint molt compte de no embullarli's cabells, ben poch a poch y tot plegat, inconscientment ò nó, ab els palmells de les mans, va fregarli suaument les galtes finíssimes y tebies.

Al sentirse'l Dr. Busquets aquella tebior y veures el cap de la Rosina empresonat entre les mans, va perdre l'esma; els ulls varen pampelluguejarli frenèticament, va entreobrir la boca y una petita convulsió li feya tremolar els dits. Un cambi de lloch premeditat de la Maria, l'acompanyanta, que no se li escapava cap detall de l'escena, va decidirlo a anarsen depressa cap al balcó, mentres la Rosina, emocionada també, encara que sabent dissimularho, li preguntava ingènuament:

—Però, ¿què li passa?

—Rès, rès,—deya ell tombat d'esquena, tot anantsen y perque no li vegessin la cara, que ja suposava devia ser ben cambiada.

Al cap de poca estona, la Rosina's va posar a riure.

—¡Oh qu'es curiós! Quina fressa més extranya!... Un autòndvil que passa... una criatura que plora... un carreter que renega... —Y va esclafir una rialla que va durar poch, perque al cap de poca estona va posarse seria totd'una y escoltant més que ab atenció ab esverament, prompte se li va reflexar l'indignació a la cara y ab un geste resolt, va treures l'aparell del cap dexantlo damunt la taula. Allavores se va sentir una veueta dèbil, gayrebé imperceptible, que sortia del receptor y deya:—Rosina: t'estimo; has de ser meva ¿sents? meva... —mentres el Dr. Busquets, apretant convulsivament l'aparell ab les mans, anava enrahonant baix.

La Rosina, com si's despertés d'un somni pesat, mirant inquieta a dreta y esquerra, va agafarse instintivament ab la Maria y va dir mig barbotejant:

—Doctor Busquets, he d'anar a taula... Vostè mateix, trègui aquests aparells y... endúguisels.

—¡Rosina!...—va cridar ell ab veu fosca, tot avençant ab els ulls que li sortien de les conques y's braços mig extesos com si la volgués anar a abraçar ò a implorarli perdó.

—¡Jo no sóch la Rosina per a vostè! —va contestarli ella ab

altivesa, mentres estrenyia fort el braç de la Maria, com esporguida.

—¡Senyoretal... escolti... dues paraules tan sols... — deya avençant, ab cara d'iluminat, tremolós y com si anés a les palpentes.

Però ella va agafar por; li va semblar que feya cara de sàtir; va vèureli com si les orelles se li anessin tornant punxagudes, y la barba prengués la forma de la del boch; no podia resistir la mirada d'aquells ulls espurnejants y rogenchs, sentint com si un poder sobrehumà li segués les cames y li enterbolís el cap.

—¡Per l'amor de Déu, escoltim!...

—¡Es tart!—va dir ella resoltament, y estirant a la Maria, va afegir en tó sèch: — Anèm; — ajustant la porta darrera d'elles.

El Dr. Busquets va quedar-se aclaparat, y després d'haver mirat talment esmaperdut per tots els indrets de l'habitació, ab respiració fatigosa y tremolantli les mans, va desar de qualsevol manera ls aparells físichs en les capses corresponents y se'n va anar més que depressa del balneari, quedantse en un recó fosch de la sala d'espera de l'estació, esperant el tren que no podia trigar.

Al arribar a casa seva, va treures del davant la criada ab un regany y, dihent que ja havia dinat, no va voler anar per a rès a taula. Va quedar-se en el séu estudi tot capficat, estantse molta estona ab el cap apoyat en les mans, mentres ab la vista fixa al escriptori anava donant lleugeres caparrades, contrayent involuntariament la boca, com si enrahonés baix y molt poch a poch.

Al cap d'una bona estona, fent un sospir perllongat, com aquell qui's treu un gran pès del damunt, va obrir les capses per a posar en ordre ls aparells y al agafar el «microfon» va adonarse que hi havia un cabell llarch, sedós y ondulat, cargolat entre'l cèrcol per a posarse al cap y aguantarlo al nivell de l'orella. Va quedar-se extraordinariament emocionat y valentse d'una lupa, va desferlo ab un compte extraordinari per a treurelen ben sencer. Quan el va tenir fòra, després de contemplarsel una bona estona, va caragolarlo ab el cap del dit y se'l va posar dins de la tapa del rellotge, que marcava les quatre ben aprop. Com tocat per un ressort, va axecarse, encaminantse

a la sala d'examens, ahont ja feya estona que l'esperaven els companys de tribunal y uns quants alumnes d'últim any de batxillerat.

Els altres dos catedràtics varen notar desseguida que li passava quelcom, y advertintli que tenia febre y qu'estava molt ullerós, varen instarlo per a que suspengués el examens ò bé qu'enviés a buscar el substitut. Però ell era cumplidor del deure y s'hi va negar.

Els examens varen ser més detestables que'ls altres y axò l'acabava de posar neguitós, enfadantse moltíssim, quan l'últim dexeble, que justament era'l fill del tinent coronel, no més feya que dir disbarats, al contestar a les preguntes qu'ell li feya, no tractantlo ab rigor, sinó per a lligitimar l'aprovat. L'última lliçó que li havia tocat en sort ò en desgracia, era la del magnetisme y no'n sabia un borrall. El Dr. Busquets, treyent foch pels ulls y reprimintse per a no cohibir al alumne, volia arrencarli una sola paraula, l'última que digués ell sol, per a fer veure que podia passar.

—Vamos a ver: hemos hablado del magnetismo terrestre y de los imanes. ¿Sabe V. si hay alguna otra clase de magnetismo, bien o mal llamado así?

—Sí, señor.

—Bien. A ver; diga.

—Sí, señor... hay además del magnetismo terrestre... otras clases de magnetismo...

—¡No es precisamente esto! Pero... vamos, diga.

—Sí, señor... hay el magnetismo... el magnetismo...

—No se preocupe... (l'altre no deya res) ¿no recuerda usted ciertas imposturas... (res tampoch) que algunos charlatanes... echándose de sabio?... (tot era inútil). ¿Es posible que no recuerde V. lo que dijimos acerca del magnetismo... animal?—

Y allavores el xicot se disparà com un despertador, dihent:

—¡Ah, sí! Sí, señor. Hay el magnetismo animal, vegetal y mineral.

—¡Basta de sandeces! Puede V. retirarse,—va dir el doctor Busquets ab veu de trò, desbotant tota la rabia acumulada.

Hi va haver llargues deliberacions y al capdevall va ser precis suspendre al fill del tinent coronel, ab tota la recança dels altres dos catedràtics.

—Pènsi, Dr. Busquets, que tindrem un enemich que'ns pot fer molt mal.

—Ja han vist que jo he fet els impossibles per a donarli aprovat. Però no ha contestat una sola paraula y ha demostrat no tenir gens de sentit comú, que es molt pitjor qu'ignorar la Física.

—Ja, ja; però'l seu pare es tinent coronel.

—¡Ni que fos capità general!—y agafant la ploma, va firmar l'acta decidit, entregantla als dos companys que varen fer lo mateix molt de mala gana.

L'endemà, corria la noticia per tota la ciutat, com si fos un acontexement notable. Tothom trobava que'l Dr. Busquets n'havia fet un grà massa. L'auxiliar de Filosofia va dir a la rebotiga de la farmacia nova, lloch de reunió dels intellectuals:

—Aquest ha sigut un incident deplorable per a la nostra ciutat, perque se pot demostrar per la següent «cumulatio» ò sigui el «polisilogisme elíptich»: La nostra estimada població, es una colectivitat de gent; lo millor per a la colectivitat de gent, es la cultura, la riquesa més alta y més positiva; la cultura, com més ampliada, millor; allí ahont se dona l'ensenyança més elevada, es en l'Institut; «ergo» l'Institut es lo principal d'aquesta ciutat, lo que's deu haver de cuydar ab més afecte y d'una manera especial. Y ara dispènsin, senyors; com jo formo part encara que sense merèixerho d'aquesta institució docent, no puch ser més explicit ¡massa clar qu'he enrahonat!—

Els concorrents, varen admirar com se devia, la clarividencia del auxiliar y la forma correctíssima d'expressar fins les opinions més atrevides sense ofendre la susceptibilitat de ningú.

Però allí ahont va causar sensació la nova del dia, va ser en el Casino dels senyors. El tinent-coronel, va anarhi com cada dia a pendre cafè y a jugar als escachs, per a no perdre l'estrategia y la tàctica, com deya ell. Quan la taula va ser ben plena que ja no hi cabia ningú més, adoptant un gest arrogant, va dir ab ayre sornaguer:

—¿No saben ustedes la heroicidad de nuestro *sabio director del Instituto*?—subratllant marcadament les paraules—...¿no?... Pues, ha suspendido a mi Felipín...

—¿De veres?—¡Oh!—¡Caramba!—¡Ca!...—y així per l'estil, tots varen anar contestantli y expressant l'admiració, per més de que ja n'estaven enterats.

—Sí, señores, sí. Así; tal como suena.

(Continuarà)

NOTES D'ARXIU

RECLAMACIÓ DE MERCADERIES PRESES

«Translatum in posse Petri Solery auctoritate Regia nothari publici Barchinone.

»Com vos honorable Mossen Pere dez Pla Ciutada de la Ciutat de Barchinona Capita de la nau armada apellada Sancta Maria e Sant Nicholau, siats stat diuerses vegades request per part den Andreu de Torina, de la Ciutat de Tors en Torena, del regna de Ffransa, que deguessets restituir e tornar al dit Andreu duas caxas en les quals hauia diuerses species de merceria, e daltra part set bales de canamassaria, dintre les quals ha tres quintars de fill de pirania, sues propries, les quals caxas eran stades carregades per lo dit Andreu en lo port de Sahona, sus la nau de Cassagentil sauones per portar e nauagar aquellas, en les parts de Castella, la qual nau es stada per vos presa ab la dita vostra nau armada. E per la dita raho siats stat vinvengut deuant lo Governador del Regna de Mallorques, lo qual no ha volgut ministrar compliment de justicia al dit Andreu, com vos pretenguesseu esser guiat, jatsia nullament, com tal guiatge en semblant cars no pusque ni degue valer a vos en alguna manera, ni es ver semblant, ne cosa de creure, que lo dit Governador guias negun detenidor o usurpador de bens de amichs del molt alt Senyor Rey darago. Attes que seria ocasió de introduhir represalies, o marchas contra los bens dels vassalls de dit Senyor. E per consequent la pacificacio e concordia feta e seguida no ha encara dos anys passats, entre los dits illustres Senyors Reis de Ffrança e darago, per los dants donats e sosseguits per los vassalls de quescun dels dits dos Regnes no sortira son degut effecte, abans sera occasio de suscitar nouella discordia e dissencio, e sen poria seguir gran inconuenient als dits vassalls. E fins aci vos dit honorable mossen lo Capita no haiats volgudes restituir les dites caxes e bales ans vos detenits aquelles en gran dan e periudici del dit Andreu e destruccio de aquell, com tota la sua substancia stiga en les dites robes, e encara contra tota raho e justicia vostra honor salua. Per tant lo dit Andreu ab los presents scrits vos requir ab la maior instancia que pot, que les dites robes e mercaderies li dejats restituir e tornar tota dilacio apart posada. En altra manera lo dit Andreu de Torina protesta contra vos e bens vostres, de tots dans messions interessos e despeses per ell fetes e sostengutes fahedores e sustanidores en qualseuol manera per causa e culpa vostra. E no res menys vos denuncia, que ell haura recors al dit Illustre Senyor Rey de Ffrança e a sos officials, per obtenir deguda reintegracio e satisfaccio de las dites coses.

Requient la present a vos esser lesta e intimada, e a ell esser feta e liurada carta publica per lo notari present.»

RÉPLICA DEL REQUERIT

«Diu lo dit, Pere des pla que ell no creu tenir roba neguna de algun vassall del regne de França, sino solament roba de genouesos, car lo dit Andreu de Torina era familiar e domestic comensal de Francisco Spindola genoues e forma lo die de la batalla, axi que posat cas les preteses robes fossen sues jatsia nou sien, aquelles lo dit capita tindria de bona guerra. Per tant responent lo dit capita a la requesta per Andreu de Torina diu que per les coses ja dites no creu esser tengut al dit Torina requierens nos notari.»

Per la copia,
J. SOLER Y PALET

(Arxiu Notarial de Barcelona. Bossa del manual del notari Pere Soler de dit any).

UNA FÓRMULA DE REQUERIMENT EN EL SIGLE XVI

A la vila d'Igualada existia en aquella centuria un cercle de muralles que la envoltava ab varies torres annexes que'l Consell de la vila tenia cedides en establiment a alguns particulars, però venint a càrrech d'aquests llur conservació.

En el document que segueix, els batlles requeriren per a l'adob d'un tros que menaçava perill d'enrunarse.

«De part dels honorables balles de la vila de Agualada, a instancia e requesta dels honrats consellers de aquella e per lo que concerneix lo be publich y honra de la uniuersitat y decorament de les muralles, fou fet manament als hereus den Francesch Gili ques hostaler de la dita vila, que dins tres dies primers vinents pitjen y traguén de perill la jassera y altres lochs de la torra que han en lo mur, assats que per lo portal de soldevila com stigue en gran perill de cayguda e ruhina, e no res menys dins trenta dies apres següents obren e refacen aquella condecement com se pertany y es la obligacio de tenir en çon dret. E aço façen sots pena de X ll. barcs. altrament seria procehit contra ells e llurs bens, tan a la exequcio de dita pena, com a stablir a altre dita torra es ab justicia miençant... Data agualate die VI mensis nouembris anno nat. MDXXXVI.»

Per la copia,
GABRIEL CASTELLÀ

(Arxiu Municipal d'Igualada. «Liber universitatis» del any 1536).

FOLKLORE

MÉS TRADICIONS DEL SANT CRIST DE CAMPS

(Recollides a La Guardia)

La Divina Providencia castigava les terres de Camps ab horrible secada, y'ls vehins que tenien devoció al Sant Crist, hi acudiren en devota y solemne professó de rogatives. Emperò, malgrat totes les rogatives, el cel no concedia l'aygua tan desitjada pels pagesos, y per xò determinaren traure la santa imatge de sa capella y passejarla en professó perque Deu inclinés son voler a ayals públiques manifestacions de fè y pietat.

Reunides les Autoritats y tot el poble en pes, s'organisà la devota comitiva y ja la santa imatge era fòra del temple, que totseguit el vent acumulà boyres y més boyres, de tal fayçó, que ben aviat se congria negra tempesta. El primer tro fou capdavanter d'una pedregada seca, com may s'hagués vist cosa semblant en els plans de Camps y Fonallosa. No cal fer esment de còm estarien abatuts aquells pagesos qu'ab tanta fè pregaven a la santa imatge, veyentse desohits y al ensembs perduda totalment la cullita d'aquella anyada, ab les consegüents desgracies annexes a tan horripilant tempestat de pedra. Emperò, fou grandíssima la sorpresa quan pogueren ferse compte de que aquella pedrega enorme no féu el més petit dany en tota la comarca, ni cap rastre de destrucció arrèu d'ahont havia passat. Unicament qu'una pedra féu caure'l dit xich d'un peu del Sant Crist, qu'encar avuy li manca.

Ab lo que entengué la piadosa gent que la santa imatge no volia sortirse de sa capella, anch que fos en cas de gran necessitat, y per xò may més la n'han treta.

Móltes vegades han intentat encarnar la santa imatge, que està negrenca per la patina dels sigles, emperò sempre ha tornat a sortir damunt la nova pintura, uns rams de sanch, que encara qu'esblaymats, semblen una flor de lis, que li cobrexen tot el còs, com si fos el dibuix de la roba d'un vestit.

EUGENI FLORÍ, PBRE.

Los nostres morts

L'ABAT DEÀS.

A una edat extremadament avançada ha entregat l'ànima a Deu en el Monestir de Montserrat lo venerable Abat Deàs que durant tants anys ha presidit aquella Comunitat y que tant interès prengué sempre per les coses de nostra montanya santa. Son caràcter bondados li havia guanyat les simpaties de tots els qui havien tingut ocasió de tractarlo y l'amor y'l respecte dels seus subordinats que trobaren sempre en ell un verdader pare.

Decaygut feya un quant temps pel pès dels anys, fou necessari nomenar-li un Abat auxiliar, càrrech qu'afortunadament recaygué en l'il·lustrat Pare Marcet. A ell y a la Comunitat envièm el testimoni del nostre condol per la pèrdua del virtuós varó.

Al cel sia.

AGUSTÍ MASSANA.

No prou vell encara, però aclaparat feya anys per una naturallesa sumament delicada, ha mort últimament aquest barceloní de naxensa y de devoció, que tan bones relacions hi tenia y quals últimes disposicions són esperades ab verdadera curiositat.

Fou En Massana un home sumament ordenat en tot, fins en ses aficions més sostingudes. Ell anà reunint pacientment una nombrosa biblioteca curiosa-

ment especialisada, qui tenia sempre oberta a qui necessités consultarla. Qui tenia per resoldre qualsevol problema ò dubte sobre indumentaria, qui volia comprovar algun detall històrich sobre la coronació de tal Rey ò la entrada solemne de tal hèroe ò les festes sumtuoses de tals nocces reals, allà acudia ab la seguritat de trobarhi lo que convenia a la seva necessitat d'informació. Y En Massana s'hi complavia en fer aquest servey, tot mostrant l'importancia de son veritable tresor bibliogràfic. De segur qu'aquest fou el major goig espiritual del home qui's passà la vida amuntgant, segons sembla, una imensa fortuna. Per aquell goig, per aquells serveys, els barcelonins hem d'estar agraïts al Agustí Massana y guardarne una bona memoria.

Esperèm veure confirmades les veus que corren respecte d'una dèxa important per sostenir y ampliar aquell servey en la nostra ciutat, ab lo qual guanyaria Barcelona y'l nom del benefactor.

Els que'l conexien y sabien ò presumien la seva fortuna, sempre havien cregut que tot lo qu'era circumspecció en vida's tornaria generositat per després de mort y que'l seu amor a la Ciutat se demostraria ab alguna disposició testamentaria de verdadera transcendencia.

Esperèm a veure, y, de totes maneres, qu'al cel sia!